

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. június 21.
(OR. en)

9837/21

COPS 232
CIVCOM 104
POLMIL 90
CFSP/PESC 597
CSDP/PSDC 319
RELEX 564
JAI 730

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	9678/21 COPS 226 CIVCOM 101 POLMIL 87 CFSP/PESC 574 CSDP/PSDC 308 RELEX 537 JAI 710
Tárgy:	A Tanács következtetései – A kulturális örökség uniós megközelítése konfliktusokban és válságokban

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak „A kulturális örökség uniós megközelítése
konfliktusokban és válságokban” című tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács a 2021.
június 21-i ülésén jóváhagyott.

**A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI: A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG UNIÓS
MEGKÖZELÍTÉSE KONFLIKTUSOKBAN ÉS VÁLSÁGOKBAN**

1. A Tanács emlékeztet a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégiai megközelítésről szóló, 2019. április 8-i következtetéseire, és újólág megerősíti, hogy támogatja a nemzetközi kulturális kapcsolatoknak az uniós kül- és biztonságpolitikába való beépítését. E tekintetben a Tanács üdvözli a kulturális örökséggel kapcsolatos, konfliktusokban és válságokban alkalmazott uniós koncepciót, amely jelentős hozzájárulást biztosít a béke, a biztonság és fejlődés uniós stratégiai megközelítésének javításához.
2. A Tanács tudatában van annak, hogy a kulturális örökség a béke, a demokrácia és a fenntartható fejlődés egyik fontos eszközeként – a tolerancia, a kölcsönös megértés, a megbékélés, valamint a kultúrák és a vallások közötti párbeszéd elősegítése, a társadalmi feszültségek enyhítése és a megújuló eszkaláció erőszakos konfliktussá válásának megelőzése révén – fontos szerepet tölt be. A Tanács ugyanakkor tudatában van annak is, hogy a kulturális örökség eszközként szolgálhat konfliktusok és válságok kiobbantásához, valamint ezek célpontja lehet, továbbá hogy a kulturális örökség dezinformáció és információmanipulálás tárgyává válhat.

A Tanács hangsúlyozza, hogy a konfliktusérzékeny megközelítés részeként mennyire fontos a kulturális örökség tudatosítása és védelme a konfliktusok és a válságok valamennyi szakaszában. A kulturális örökség védelme és megőrzése, valamint a kulturális sokszínűség tiszteletben tartásának előmozdítása alapvető fontosságú az erőszakos szélsőségek megelőzése, a dezinformáció elleni küzdelem, valamint az előremutató párbeszéd és a befogadás megteremtése tekintetében. A Tanács emlékeztet továbbá az uniós békeközvetítésről szóló, 2020. december 7-i következtetéseire, és újólág megerősíti, hogy a kulturális örökség a közvetítés kiinduló pontjaként fontos szerepet tölt be.

3. A Tanács tisztában van azzal, hogy egy konfliktust vagy válságot követően a kulturális örökséggel, így például annak védelmével és megőrzésével kapcsolatos szerepvállalás elősegíti az egyének és a közösségek identitásának megőrzését, ami a fenntartható helyreállítás és a tartós béke alapjául szolgál, így ezáltal hozzájárul a társadalmak átfogó rezilienciájához. E tekintetben a Tanács hangsúlyozza a kulturális örökséghez kapcsolódó gazdasági, társadalmi és környezeti tényezők jelentőségét, valamint olyan megközelítést és konkrét intézkedéseket ösztönöz, amelyek célja az inkluzív és fenntartható fejlődés elősegítése, többek között a helyi közösségek számára a foglalkoztatási lehetőségek vonatkozásában is. A Tanács kiemeli továbbá, hogy a fenntartható kulturális turizmus fontos szerepet tölt be a gazdasági megélhetés támogatásában és foglalkoztatási lehetőségek létrehozásában.
4. A Tanács hangsúlyozza a helyi felelősségvállalás jelentőségét és azt, hogy az erőfeszítések középpontjában a helyi közösségek igényeinek és részvételének kell állnia a partnerországok abban való támogatása során, hogy biztosított legyen a kulturális örökség védelme. E tekintetben a Tanács hangsúlyozza az oktatás és a digitalizáció fontosságát a helyszíni kapacitásépítés során, beleértve azt is, hogy fokozottabban fel kell hívni a figyelmet a veszélyeztetett kulturális örökséghez kapcsolódó meglévő adatbázisokra. A kulturális örökség nyilvántartásba vétele, dokumentálása és megőrzése érdekében a Tanács ösztönzi a korszerű digitális eszközök alkalmazását.
5. A Tanács megerősíti a szellemi örökséggel kapcsolatos szerepvállalásnak mint a közös értelmezés kialakítási módjának a jelentőségét, mindenekelőtt a kultúrák és a vallások közötti párbeszéd fokozásával, valamint a hagyományok és az ismeretek átadásának biztosításával. A Tanács emlékeztet a szellemi kulturális örökség megőrzéséről szóló, 2003. évi UNESCO-egyezmény fontosságára, valamint hangsúlyozza a szellemi és a tárgyi örökség közötti esetleges kiegészítő jelleget és kapcsolódási pontokat. A Tanács emellett tudatában van annak, hogy támogatni kell azokat az intézkedéseket, amelyek célja, hogy enyhítsék az éghajlatváltozás által a természeti és a kulturális örökségre gyakorolt kedvezőtlen hatásokat.
6. A Tanács kiemeli annak fontosságát, hogy az EU értékalapú megközelítést alkalmazzon a kulturális örökség konfliktusokban és válságokban való védelme során. Hangsúlyozza továbbá, hogy konfliktusérzékeny megközelítést kell kialakítani, és tiszteletben kell tartani a „ne árts” elvet. Üdvözli, hogy az uniós koncepció kedvező módon járulhat hozzá a védelmi felelősséghez azáltal, hogy támogatja a kulturális örökség védelmére és elpusztításának megállítására irányuló erőfeszítéseket.

7. A Tanács újólá hangsúlyozza, hogy az EU elkötelezett a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend maradéktalan végrehajtása mellett, továbbá nyugtázza, hogy a kulturális örökségre vonatkozó uniós koncepció hozzájárul a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrendet célzó uniós szakpolitikai keret végrehajtásához, ideértve a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos uniós stratégiai megközelítést és a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos uniós cselekvési tervet is. Ezzel összefüggésben a Tanács kiemeli továbbá az inkluzív, egyenlő és megkülönböztetésmentes megközelítés fontosságát a kulturális örökséggel kapcsolatos, konfliktusokban és válságokban megvalósuló szerepvállalás során, különösen a nemekkel, a fiatalokkal, a kisebbségekhez tartozó személyekkel, a vallási meggyőződéssel és közösségekkel, valamint az őslakos népekkel kapcsolatos szempontok tekintetében.
8. A Tanács hangsúlyozza, hogy a kulturális örökség védelme és megőrzése érdekében az EU elkötelezett az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) köré épülő, szabályokon alapuló nemzetközi rend fenntartása és megerősítése mellett, valamint a nemzetközi jogi normáknak és elveknek, a nemzetközi humanitárius jognak, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmének tiszteletben tartásán alapuló hatékony multilateralizmus biztosítása mellett. A Tanács tudatában van továbbá e kérdésnek az Emberi Jogi Tanács kulturális jogokról, valamint a kulturális örökség védelméről szóló, 2016. október 6-i határozatában szereplő emberi jogi vonatkozásairól.

A Tanács a kulturális örökség védelme és megőrzése érdekében emlékeztet továbbá a vonatkozó nemzetközi szervezetekkel – nevezetesen az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetével (UNESCO) és az Európa Tanáccsal (ET) –, a regionális szervezetekkel, valamint a releváns kormányközi és nem kormányzati szervezetekkel fennálló partnerségek megerősítésének fontosságára.

9. A Tanács szorgalmazza, hogy a kulturális örökség védelme és megőrzése hangsúlyt kapjon a vonatkozó stratégiai és programozási dokumentumokban, továbbá hogy a közös kül- és biztonságpolitika keretében általánosan érvényesüljön a Tanács munkája során.

10. A Tanács emlékeztet arra, hogy a kulturális örökségnek a konfliktusokban és válságokban való uniós megközelítése a külső konfliktusok és válságok integrált uniós megközelítésébe illeszkedik, és azon belül, az EU globális stratégiájának összefüggésében a politikai és operatív szempontból koherens uniós válasz részét képezi. A Tanács kiemeli továbbá a vonatkozó tagállami eszközök és kezdeményezések közötti, arra irányuló koordináció fontosságát, hogy a stabilizáció és a béke céljával javuljon a kulturális örökségnek a válságok alatti és utáni védelmével és elpusztítása megelőzésével kapcsolatos gyors reagálásra való képesség.

A Tanács kiemeli továbbá annak fontosságát, hogy a kulturális örökség védelmét be kell építeni a konfliktusokra és válságokra vonatkozó uniós eszköztár valamennyi releváns dimenziójába, többek között a közös biztonság- és védelempolitikába (KBVP), valamint az EU külső tevékenységének egyéb területeibe és a megfelelő pénzügyi eszközökbe, így például a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszközbe (NDICI – Globális Európa).

11. A Tanács hangsúlyozza továbbá, hogy a KBVP-missziók és -műveletek – alapmegbízatásuk maradéktalan tiszteletben tartása mellett – fontos hozzájárulást biztosíthatnak a kulturális örökség megőrzésével és védelmével kapcsolatos biztonsági kihívások kezeléséhez.

E tekintetben, valamint a polgári KBVP területére vonatkozó paktummal és a 2020. december 7-i tanácsi következtetésekkel összhangban a Tanács várakozással tekint egy külön minikoncepció elé, hogy adott esetben fel lehessen térképezni a polgári KBVP-missziók keretében az e területen tett erőfeszítések – például a lehetséges kapacitásépítési programok vagy képzési tevékenységek révén történő – fejlesztésének lehetőségeit.

12. A Tanács emlékeztet az Uniónak a terrorizmus és az erőszakos szélsőségeség megelőzését és az azok elleni küzdelmet célzó külső tevékenységéről szóló, 2020. június 16-i következtetéseire. Hangsúlyozza, hogy a kulturális örökséghez kapcsolódó jogellenes ásatás, fosztogatás és jogellenes kereskedelem súlyos biztonsági fenyegetéseket von maga után, mivel szervezett bűnözői és terrorista tevékenységek finanszírozási eszközül szolgál. Társadalmi és kulturális hatása is van, mivel ez olyan politikai eszköz, amely a közösségek és az identitások gyengítését célozza. E tekintetben a Tanács újólá megerősíti, mennyire fontos a kulturális javak jogellenes kereskedelme és a terrorizmus elleni küzdelem sürgős fokozása, többek között a hatályos nemzetközi jogi keretek – így például az ENSZ és az ET megfelelő jogi eszközei, valamint adott esetben egyéb hasonló jogi eszközök – alapján. A Tanács a bel- és igazságügyi szereplőkkel való további szoros együttműködésre és szinergiák kialakítására szólít fel. A Tanács érdeklődéssel várja, hogy a Bizottság a 2021. április 13-án közzétett, a szervezett bűnözés elleni küzdelemre irányuló uniós stratégiáról (2021–2025) szóló közleményében javasoltaknak megfelelően cselekvési tervet dolgozzon ki a kulturális javak jogellenes kereskedelmére vonatkozóan, és hangsúlyozza, hogy foglalkozni kell a téma belső és külső dimenzióival egyaránt.
13. A Tanács felkéri a tagállamokat, hogy fokozzák a megfelelő minisztériumok, a helyi és regionális önkormányzatok, valamint az egyéb érdekelt felek, így például a civil társadalom és a tudományos világ képviselői, továbbá a megfelelő nemzetközi, regionális, kormányközi és nem kormányzati szervezetek közötti együttműködést. Hangsúlyozza annak fontosságát, hogy valamennyi uniós érdekelt fél gyűjtse és ossza meg a kulturális örökséggel kapcsolatos, konfliktusok, válságok és konfliktusok utáni helyzetekben kidolgozott kezdeményezésekkel kapcsolatos bevált gyakorlatokat.
14. A Tanács felkéri az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ), hogy a Bizottsággal, valamint az összes megfelelő uniós ügynökséggel és szervvel együtt osszák meg a bevált gyakorlatokat, továbbá fejlesszék a kulturális örökségnek és annak védelmének a konfliktusmegelőzésbe és a válságkezelésbe való integrálását célzó szakértelmet. A Tanács felkéri továbbá az EKSZ-t és a Bizottságot, hogy egy éven belül és rendszeres időközönként tegyenek jelentést a Politikai és Biztonsági Bizottságnak a javasolt intézkedések és a koncepcióban meghatározott főbb elemek végrehajtása terén elért eredményekről.